

Tilojen yhteistyöllä ja ennakkoinnilla kammitetaan kasvuriskit

Suomalaisessa maidontuotannossa jatkuu voimakas rakennemuutos, jossa tilaluku vähenee ja yrityskoko kasvaa. Tämän ansioista kustannuksia voidaan karsia ja tuottavuutta parantaa. Kasvu tuo mukanaan myös ongelmia, jotka voidaan ratkaista kasvuprosessin huolellisella suunnittelulla, tilojen yhteistyöllä ja lainsäädännöllä.

Suomalaisten maitotilojen merkittävimmät kustannushaitat syntyvät työstä ja koneista. Yksikkökustannuksia voi pienentää kasvattamalla tilakokoa, mikä auttaa hyödyntämään työtä säästäviä teknologioita ja koneiden koko kapasiteettia.

– Etenkin pienillä tiloilla konekustannusten karsimiseen on haettava keinoja yhteistyöstä ja urakoinnista, sanoo tutkija **Sami Ovaska** Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT:stä.

MTT selvitti *Maitotilojen rakennemuutos hallintaan* -hankkeessa, että tilakoon kasvu ja siihen liittyvä uuden tuotantoteknologian käyttöönotto edistää tilojen tuottavuuskehitystä.

– Kannattavuutta ajatellen tuottavuuden parantaminen on tärkeää etenkin silloin, kun vaikutusmahdollisuudet panosten ja tuotosten hintoihin ovat vähäiset, Ovaska toteaa.

Tilusrakenteen heikkeneminen torppaa tehokkuutta

Tilan karjamäärän kasvu vaatii myös peltoalan kasvattamista, mutta lisäpeltoa ei välttämättä ole saatavissa läheltä. Kun etäisyydet pelloilta tilakeskukseen kasvavat, tilan sisäinen liikenne kuluttaa tilan resursseja ja ympäristöä entistä enemmän.

MTT:n tutkija **Olli Niskanen** toteaa, että paikallisilla ratkaisuilla, erityisesti vilja- ja kotieläintilojen yhteistyöllä, voidaan ylimääräistä liikennettä vähentää. Yhteistyöllä voidaan saavuttaa myös viljelykiertoon liittyviä hyötyjä, jos viljatilalla saa kiertoonsa nummia tai nurmpalkokasveja karjatilan tarpeisiin ja viljan monokulttuuria rikkomaan. Tehokkuutta parantaisi sekä lohkokokoon suurentaminen että lohkoetäisyyden pienentäminen.

– Entistä tiukemmilla ympäristövaatimuksilla voi olla negatiivisia sivuvaikutuksia tuotannon tehokkuuteen, kun eläintä kohti tarvittava peltoalavaatimus kasvaa. Tämä tulisi ottaa huomioon säädösten valmistelussa ja niiden haittoja korvattaessa, jatkaa Niskanen. Maatalouden rakennemuutos pitää yllä myös tilusjärjestelyjen tarvetta.

Karjakoon kasvattamiseen kannattaa varautua

Jos tilalla investoidaan uuteen tuotantorakennukseen, on varauduttava kasvattamaan karjakokoa vastaamaan muuta tuotantokapasiteettia jo paljon ennen laajennusinvestointin toteutumista.

– Nopea eläinmäärän lisääminen on haastavaa sekä eläinten saatavuuden että rahoituksen näkökulmasta. Eläinmäärän lisäyssi suunnitelman tulisikin kuulua jokaiseen laajennusinvestointisuunnitelmaan, kehottaa erikoistutkija **Anna-Maija Heikkilä** MTT:stä.

Eläinmäärän lisäämisstrategioista maisterintutkielman laatinut **Anna Lappalainen** toteaa, että sukupuolilajittelun siemenen käytöllä voidaan vähentää ostoeleäinten tarvetta.

– Tämänhetkisillä hinnoilla pian poikivien hiehojen hankinta on edullinen tapa lisätä eläinmäärää. Siihen liittyy kuitenkin tarttuvien tautien riskiä, joiden välttämiseksi on äärimmäisen tärkeää noudattaa Eläintautien torjuntayhdistyksen suosituksia eläinsiirroista ja pitoeläinkaupasta. Turvallisempi keino on hyvissä ajoin ennen investointin valmistumista tehty sopimus lehmävasikoiden tuotannosta yhden tai muutaman ison tilan kanssa, Lappalainen sanoo.

Mikäli laajennuksen jälkeen on tarkoitus kasvattaa nuorkarja erillisessä navetassa, se kannattaa rakentaa ensimmäiseksi. Laidunkausi voi helpottaa tilojen ahtautta, minkä vuoksi investointien valmistuminen kannattaa ajoittaa syksyyn. Eläinten ostolaitumelle on yksi keino myös eläintautiriskin vähentämiseen.

Maitotilojen rakennemuutos hallintaan -hankkeessa tarkasteltiin suomalaisen maidontuotannon rakennemuutosta keinona parantaa tilojen kilpailukykyä kansainvälisillä maitomarkkinoilla. Kolmivuotisen hankkeen tuloksista on koottu yhteenveto MTT Raporttiin *Maidontuotannon muutoksessa haasteita ja mahdollisuuksia*, joka on saatavilla osoitteessa:

<http://www.mtt.fi/mttraportti/pdf/mttraportti159.pdf>

Lisätietoja:

erikoistutkija Anna-Maija Heikkilä, MTT, puh. 029 531 7189, anna-maija.heikkila@mtt.fi

tutkija Olli Niskanen, MTT, puh. 029 531 7044, oli.niskanen@mtt.fi

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT on Suomen johtava ruokajärjestelmän vastuullisuutta, kilpailukykyä ja luonnonvarojen kestävä hyödyntämistä kehittävä tutkimuskeskus, www.mtt.fi. 1.1.2015 MTT yhdistyy Metsäntutkimuslaitos Metlan, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos RKTL:n ja Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus Tiken tilastopalveluiden kanssa **Luonnonvarakeskukseksi**, www.luonnonvarakeskus.fi